

В економіці синергетичний ефект пояснює, що комбіноване використання кількох взаємоузгоджених стратегій виявляється кориснішим, аніж впровадження якоїсь однієї. Проте, синергетичний ефект, що виникає внаслідок інтеграції підприємств може бути позитивним та негативним.

Позитивний ефект синергії може проявлятися у вигляді фінансової економії, застосуванню передових методів роботи, диференціації, доступу до необхідних ресурсів та каналів збуту. Цей ефект описується логічною формулою $2+2=5$. Проте міжнародний досвід багатьох компаній показує, що навіть невелика помилка в оцінці можливого потенціалу може привести до негативного ефекту синергії. Цей ефект описується формулою $2+2=2,5$. До негативних ефектів синергії можна віднести: важкість введення єдиного стандарту обслуговування клієнтів, стилю роботи та швидких технологічних змін, можливий відтік клієнтів, що обслуговувались поглинутою компанією і яких влаштували старі умови, переоцінка зміни частки ринку.

Тому при оцінці синергетичного ефекту використовують якісний аналіз, який пов'язаний саме з виявленням можливих позитивних ефектів інтеграції, кількісна оцінка визначає прогностичні прирости параметрів, що визначають надходження грошових засобів: ріст виручки за рахунок збільшення обсягів продажу, покращення якості продукції; зниження обсягів витрат і прискорення росту обсягів продажу за рахунок економії на масштабах випуску і нових можливостей росту.

На практиці ж, проблема пошуку синергетичного ефекту полягає в тому, що окремі організаційні одиниці не прагнуть до кооперації, а навпаки бояться конкурентів. Іноді ситуація складається так, що чим більш автономна структура відкриває власні ноу-хау, тим швидше виникає для неї небезпека погіршити свою позицію, порівняно з іншими організаціями. І тому, в такому випадку, найкращий вихід – обмінюватись інформацією.

Отже, для того, щоб підприємству вижити в складному конкурентному середовищі, потрібно вміти виявляти, нарощувати і здобувати позитивний синергетичний ефект, стійкість і стабільність такого підприємства буде віддзеркаленням його конкурентоспроможності на ринку.

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ

Середюк Ю. І.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

науковий керівник – Шматковська Т. О., к.е.н., доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Категорія «біологічні активи» є однією з найважливіших у господарській діяльності сільськогосподарських підприємств. Про біологічні активи, як про об'єкт обліку в сільськогосподарських підприємствах вперше заговорили з прийняттям Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 41 «Сільське

господарство». Відповідно до міжнародного стандарту біологічний актив – це жива тварина або рослина. Таке всеохоплююче та неконкретне визначення не тільки не розкриває зміст терміну, але й не конкретизує об’єкт обліку, оскільки не кожна жива тварина і рослина є активом і відповідно об’єктом обліку.

Враховуючи недосконалість визначення терміну «біологічний актив», наведеного у Міжнародному стандарті, у національному стандарті було запропоновано таке визначення: «Біологічний актив – тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди».

Для уточнення визначення економічної категорії біологічні активи узагальнимо інформацію у таблиці 1.

Таблиця 1.

Визначення змісту поняття біологічний актив

№ п/п	Джерело	Визначення
1	П(С)БО 30	Біологічний актив – тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.
2	МСБО 41	Біологічний актив – це жива тварина або рослина.
3	Замула І. В.	Біологічні активи - це біологічні складники екосистем, які мають фізичну або потенційну корисність для підприємства.
4	Сук Л. К., Сук П. Л.	Біологічні активи - це «явище життя», тобто живі тварини або рослини, які здатні до біологічної трансформації. Вони можуть забезпечувати процес виробництва нових неживих продуктів, наприклад, корови дають молоко; процес відтворення живих тварин, наприклад, корови народжують телят.
5	Вороновська В. О.	До біологічних активів відносяться всі об’єкти біосфери, що використовуються у діяльності підприємства.
6	Остапчук О. В.	Біологічні активи - це живі істоти та організми в сільському господарстві, що здатні рости, розвиватися, містять «активне начало», яке за відповідних умов може створювати живий організм.
7	Жук В. М.	Біологічні активи - живі організми (рослини, тварини), які вирощуються підприємством з метою отримання сільськогосподарської продукції або утримуються ним з метою отримання інших вигод.
8	Пасенко В. В.	Біологічний актив - це сукупність природних (біологічних) ресурсів, які в процесі біологічних перетворень здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або поточні і додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.
9	Клименко О. П.	Біологічні активи - це біологічні ресурси, достовірно оцінені та контрольовані підприємством, які в процесі біологічних перетворень здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.

Як видно з табл. 1, більшість вчених трактують біологічні активи як живі істоти, організми, явище життя, біологічні ресурси. Однак, зустрічаються випадки зовсім другого визначення змісту біологічних активів. Так, Вороновська В. О. узагальнює поняття біологічних активів всіма об'єктами біосфери, що використовуються у діяльності підприємства. Замула І. В. розглядає біологічні активи як складник екосистеми.

В цілому визначення терміну «біологічні активи», що наводиться в П(С)БО 30, є досить оптимальним для характеристики даного об'єкта як економічної та обліково-аналітичної категорії. Разом з тим, досліджуючи обліково - аналітичний процес біологічних активів на сільськогосподарському підприємстві встановлено, що до складу біологічних активів входять не лише тварини та рослини, а й птахи, риба та бджоли, які згідно біологічної класифікації не є тваринами.

Доцільно виділити основні характерні ознаки біологічних активів представивши їх на рисунку 1.

Рисунок 1. Характерні ознаки біологічних активів

Отже, можна вважати, що біологічний актив має відповідати зазначеним ознакам для можливості визнання їх активом підприємства.

Важливе значення для ефективного ведення бухгалтерського обліку біологічних активів має чітке розуміння їх економічного змісту з нормативної та наукової точок зору.

За результатами дослідження поняття біологічних активів можна зробити висновок, що ця категорія є однією з найважливіших у господарській діяльності сільськогосподарських підприємств.

КЛАСИФІКАЦІЯ ТА МІСЦЕ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ У СКЛАДІ ЕКОНОМІЧНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Шевчук А.А.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

науковий керівник – Шматковська Т. О., к.е.н., доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Виробничі запаси - це важлива економічна та облікова категорія, невід’ємна умова функціонування будь-якого підприємства. Важливою передумовою обліку виробничих запасів є їх оцінка, яка має вплив на визначення собівартості продукції.

Виробничі запаси займають особливе місце у складі майна і є однією із найбільш важливих та значних частин активів підприємства.

Місце виробничих запасів у складі економічних ресурсів можна представити у вигляді рисунку 1.1.

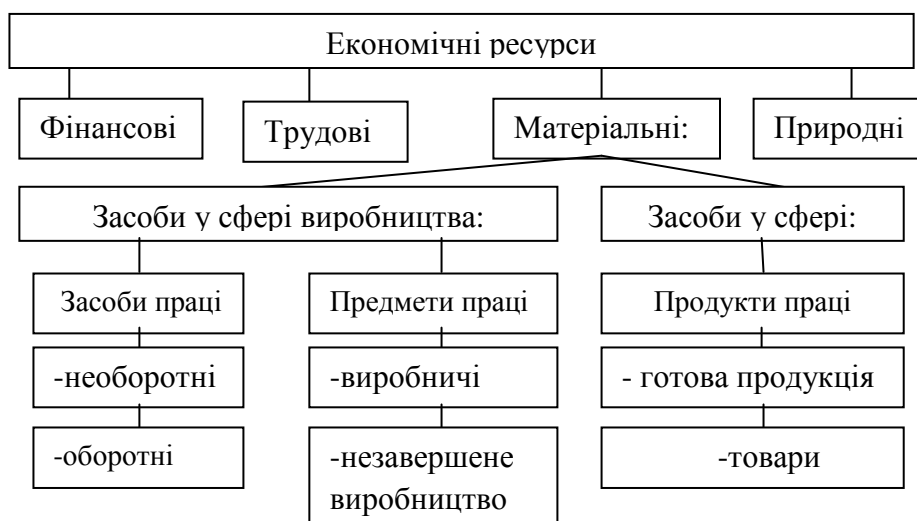

Рисунок 1 – Місце виробничих запасів підприємства у складі економічних ресурсів

На підприємстві використовується велика кількість товарно-матеріальних цінностей. Вони використовуються у виробництві по-різному. Одні з повністю споживаються у виробництві, інші – змінюють лише свою форму, входять до складу виробу без будь-яких змін або ж сприяють виготовленню виробів і не включаються в їх масу або хімічний склад. Тому важливим моментом в організації обліку виробничих запасів є їх класифікація.

Розрізняють економічну і технічну класифікацію. В основу економічної класифікації виробничих запасів покладено їх значення для процесу